

ה. חבית נסדקה לאורכה ובא עכו"ם וחבקה – אסור בשתיה ומותר בהנאה (שהרי זה כנוגע ביין בלא שכשוך. רש"י). נסדקה לרוחב והכביד מלמעלה – מותר אף בשתיה, מעשה לבינה בעלמא הוא שעושה, ואפילו מגע אין כאן. (וכל שכן מגע בחבית ללא לחיצה, אינו אסור. פוסקים).

ו. עכו"ם שנמצא בגת; אם יש שם משקה טופח להטפיה – צריך הדחה וניגוב (ע' להלן עה אופן ה'ניגוב'). ואם אינו טופח להטפיה – די בהדחה בלבד. כתבו התוס' שאנו נוקטים שבכל אופן אין צריך ניגוב אלא הדחה בעלמא.

ז. עכו"ם שנמצא עומד בצד בור יין; אם יש לו זכות ממונית באותו יין (שעשאו ישראל 'אפותיקי' לפרוע חובו. רש"י) – אסור, שאינו חושש מליגע בו. אין לו זכות ביין, אע"פ שיש לו מלוה על ישראל (שמואל) – מותר, שמתירא ליגע בו שלא יפסידנו ויתבענו. מדובר שהבור ברשות ישראל, אבל ברשות הנכרי אסור (עפ"י תוס'. ולפרש"י אפילו נמצא ברשות נכרי, אם הפתח פתוח לרשות הרבים וכד' מותר. ע' ב"ח).

ח. עובד כוכבים שנפל לבור יין ועלה – היין מותר בהנאה (שלא נתכוין ליגע). ולדברי רבי שמעון – אף בשתיה. ופירש רב פפא: דוקא כשעלה מת, אבל עלה חי – אסור אף בהנאה, שהולך ומודה לאליליו ומסתמא נסכו בעלייתו. מסרו בשם רב / זעירי שהלכה כרבי שמעון. אבל הסיקו שאין הלכה כן.

ט. מדדו בקנה, התזו את הצרעה מהיין בקנה; לתנא קמא, היין מותר בהנאה מפני שטרוד במדידה ובהתזה ואין כוונתו לניסוך. (אבל בשתיה אסור, שהרי נתכוין ליגע). לרבי שמעון, מותר אף בשתיה. לדברי רבי נתן (לעיל נו), אסור אף בהנאה. כאמור, מסקנת ההלכה כת"ק.

י. זרק דבר על היין – מותר אפילו בשתיה.

א. לדעת כמה מהראשונים יש לאסור בזריקה ממקום סמוך [שמא יגע], אם לא שזרק בחמתו [שאז מותר לגמרי, שכל כחו שלא בכונה לא גזרו] (עפ"י רש"י ורשב"ם; או"ז). והתוס' חולקים. ב. גילגל לייין את החבית, והיה הולך ונוגע בה עד שהגיעה לייין; לפרש"י ורשב"ם נראה שאם עשה כן בחמתו – אסור בשתיה ומותר בהנאה, ואם שלא בחמתו – אסור אף בהנאה, שהרי נתכוין למגע [ע"י דבר אחר]. והתוס' חולקים וסוברים שאם בחמתו מותר בשתיה, ואם שלא בחמתו – אסור בשתיה ומותר בהנאה.

דף טא

קו. מה דינם של היינות דלהלן?

- א. יין של עובד כוכבים שעשאו ישראל לצורך מכירה לישראל, ועתה הוא מונח ברשות הנכרי.
- ב. יין של ישראל המונח בבית הקנוי או שכור לו, בתוך חצרו של עובד כוכבים.
- ג. יין של ישראל המונח ברחוב, ונמצא עובד כוכבים מסתובב בין החביות.

א. ישראל המייצר יין של עובד כוכבים בשביל למכרו לישראל, והיין מונח ברשות הנכרי; – לפרוש רש"י (במהדורה תנינא), אם מונח בבית הפתוח לרשות הרבים, מקום שיש שם אנשים מישראל, או שעשויים לבוא לשם רוכלים מישראל – מותר. ואפילו אין מפתח וחותרם ביד ישראל. והוא הדין כשמונח במקום חשוף, כגון שחלון פתוח משקיף אליו או תל שנפנים בו וכד'. ונחלקו רב אחא ורבינא כשמשקיף לשם דקל שנקטע ראשו ואין בו פירות; האם הוא חושש מאדם שיעלה שמה לצורך מציאת בהמתו שאבדה לו, אם לאו] – בכל אלו מתירא הגוי ליגע ביין ולהפסיד ממנו. ודוקא כשכתב לישראל 'התקבלתי ממך מעות' שיכול ישראל ליטול את היין בכל עת שירצה [אעפ"י שחייב לו לעכו"ם דמי היין]. היה ישראל דר באותה חצר – מותר אפילו אין מפתח וחותרם ביד ישראל (ר' יוחנן). אבל בחצר אחרת (ואין הבית פתוח לרה"ר) – אסור אפילו מפתח וחותרם ביד ישראל, שאין העכו"ם מתירא לזייף ולנסך. היתה עיר שכולה נכרים וסגורה בדלתים ובריח, שוב אין העכו"ם חושש ליגע ואסור. ואם יהא שם שומר היוצא ונכנס – מותר.

לפירוש רבנו תם, כאשר אין מפתח וחותרם ביד ישראל – אסור, אלא אם ישראל דר באותה חצר, שהרי זה כשומר היוצא ונכנס. ובמפתח וחותרם – מותר בבית הפתוח לרה"ר וכד' (כנ"ל), ואפילו ללא 'התקבלתי'. ובעיר שכולה עכו"ם, אפילו בחותרם אסור, שאינו מתירא לזייפו. (ואפילו חותרם בתוך חותרם אסור באופן זה של מטהר יינו (עטוס'). וכ"כ הרשב"א בתשובה ח"ד קצח).

היה היין מונח ברשותו של עובד-כוכבים אחר – מחלוקת תנאים, האם חוששים לנגיעת בעל היין אם לאו. ואמר רבא: כאשר הניחו הנכרי בית אריסו (ושאר כל מי שמשועבד לו, כגון שכירו ולקיסו ועבדו. ערא"ש ר"ן ומאירי), הכל מודים שאסור, מפני שהאריס ירא מפניו ולא יגלה שנגע ביין.
א. ר"ת פרש לשיטתו הנ"ל דוקא בחותרם או מפתח נחלקו, שמתירא לזייף כשעלול ישראל לראותו, אבל בלא"ה אסור, שאין בעל הבית מתירא ליגע.
ב. נחלקו הראשונים האם הלכה כרבי שמעון בן אלעזר לאסור (רמב"ם מאכ"א יג, ד וכו"מ) או כתנא קמא (רא"ש ר"ן ומאירי; יו"ד קלא, א).

ב. הלוקח או שוכר בית בחצרו של עכו"ם, ומילאהו יין; אם ישראל דר באותה חצר – מותר, אע"פ שאין מפתח או חותרם בידו. היה דר בחצר אחרת – לתנא קמא מותר כשמפתח וחותרם ביד ישראל. והכמים אוסרים עד שיהא יושב ומשמר או כשיבוא לשם ממונה שלא בזמנים קבועים.

א. הלכה כתנא קמא (תוס' ועוד).
ב. לפרש"י דלעיל, אפילו דר בחצר אחרת מותר ללא מפתח וחותרם כאשר היה פתח פתוח לרה"ר וכיו"ב, בעיר שיש בה ישראלים.
ג. כל זה כשהיין מונח אצל העכו"ם [שהרי החצר שלו], אבל מונח ברשותו של ישראל – מותר אפילו ללא מפתח וחותרם ואין הישראל דר שם, כל שאין לעכו"ם זכות-ממון ביין, כדין עכו"ם העומד בצד הבור (לעיל ס) – לפי שבזה הגוי מתירא יותר (עפ"י תוס').

ג. עכו"ם שנמצא מסתובב ליד חביות יין של ישראל; אם נתפס עליו כגנב כשימצא נוגע ביין (שאימת שופטי העיר עליו (רש"י). וי"א אפילו אין אימה ממש, אלא שנתפס כגנב ומתבייש. עייטב"א) – מותר. ואם לאו – אסור.

דוקא ברחוב, אבל בבית אינו מתירא כל כך. ואולם אם נתפס כגנב בעצם הימצאותו באותו מקום – אף בבית מותר (תוס').